

Nr. 51.

Pirmdeena 21. Dezember (2. Janv. 1871)

Malka par gaddu 1 rubl.

1870.

Sinna lassitajeem.

Wehl reis te saweem lassitajeem sinnojam, fa Mahjas weesis arri nahkoschä 1871 gaddä sawu zellu stai-gahs ar atjannotu spehku. Tapelz inhdam lassitajus, lai pee laika peeteizahs un usdohdahs, fa warram sunnah, zik lappu jau no pascheem pirmajeem unnumureem jadrikke. Pirmais nummurus jaunä gaddä tiks isdohts 2trä Janwarä. Nahkoschä gadda Mahjas weesa gadda gahjumam par usdewi gadda gallä dohwinaüm janku un wehrtu peeminnu lihds. Mahjas weesa apgahdataji.

Rahdita jas.

Karra finnas.

Eelszemmes finnas. No Nihgas: Keisera apdahwinaßhana, — rekrüchhu manifesta finnas.

Abrimmes finnas. No Wahzemmes: wangleelu faswehreßhanabs, — stridis Luxemburgas deht. No Fronzijas: larra-finna. No Englanedes: preesteris Hizazinte. No Italijs: vahrwaldishanas pahreeshanu us Rohmu.

Jittas jaunas finnas. No Nihgas: lammanu stuhmeja talse. No Kownas: vahr laupitajeem.

Jaunalaß finnas.

Keicheristas Widsemmes wißeem-derrigas un semmlobpschanas-beedribas isbraulshana un sehdeschana Ruhjené 18. un 19. Septemberi 1870. Jauna florblas-namma eschwichtschana Baldohné. Par svebto Wöhhando uppiti. Pateesibai un weenprahntibai. Labbibas un zittu prezzi firgus.

Keelikumä. Wezs atkal jauns. Amerikaneeschu döshw. Smeeksi stahstini. Isfluddinaschana.

Karra finnas.

Karrotaji un aplehgeretaji, fa arri aplehgeretee sawus seemas-swehltus jau vahrlaidufchi un patlabban kahpi vahr wezza gadda rohbeschahm pahri eelfchä jaunä gaddä, bet, ar kahdu firdi! Nu, to jau warr sapraßt, la schee prettineeki latris fewi turra par newainigalo pee schwahs nelaimes un dohma, fa tam ohtram par to buhschoht jaatbild preefsch Deewa un preefsch pasaules. Tahnus wahndus tee jau ikdeenas swanna un latram irr sawa parteja, kas tam taifnuhu dohd. Nu, mehs jau wianus neteesafim, bet noschelosim; tohs vahr to poystu, to paschi few sataifa.

Schinni neddelä, svehltu labbat, masak finnas no Fronzijas larra-lauka nahkusbas. Un fo tad arr lai stahsta? Wiß gan drihs wehl tapat stahw, fa agrat; tilkai 15tä Dezember atslebja te Nihga va telegraftu tähda finna, fa Wahzeeschi eefahluschi vee Parihsees weenu fлансти apschau-dih; bet schi fлансте wehl eshoft tik tahs no pilsfehtas, fa, kad tofланстi usnemmoht, to mehr wehl newarroht Parihse aiss-neegt. Tad nu Wahzeeschi tak weenreis, buhs eefahluschi Parihse bombardeereht. Warr buht, fa Wahzeeschi bibstabs Parihsei duhfschigi wirfü frixt, dohmadami, fa schee pulweri appaßsch fланствем un wallehm valikluschi, ar fo usmäh-zejus schaut gaifä. Newarr arr sapraßt, ar fo tee Parihse neeli pahrteek. Senn jau daudsinaja, fa tee apehdoht wißus sunnus, svehrus no keijera dahria un pat schut-tas, bet nupat atkal daudsin, fa teeni wehl eshoft pahr-tissa lihds Februar mehnesim. Kä to lai saproht? Boi tik winneem nebuhz kahds zelsch pa semmes appaßchu, pa fo tee few provijantti peerwed! No Bordo p. rafua, fa tur no Parihse finnohts, fa Parihse wißi eedsihwotaji teekohf usräksiliti vahz tähm eelahm, tur tee dijhw, lai pee gaskas isdallischanas warretu taifni darriht; jaur scho usnem-schanu gribboht arri tohs vanahlt, kas no larra-deenesta atrahwusches. Gahsi wairs nededsina Parihse, tilkai kahdas rettas eelas ar to teek apgaismotas. Wisur zittur bruhke semmes-elji jeb navtu. Laupischana un fleplawiba taggad noteek rettaki, nela zittä laikä. Pee larra-teefas irr generalis Trofchih par preefschföhdetaju.

No larra-lauka melde schahdas finnas: No Versaljes, 12tä (24.) Dezember. Pirma armija, fo generalis von

Manteuffel wadda, wakkas uskriitta eenaideeleem Amiens pilesehtas rihta pussē; lai gan teem bij ohtreis tif daudz spehla un wairak leelgabba, tomebr teem atnehma astaus zeemus, so tee aissahmeja, — salwahs lihds wakkaram. Lihds schim wairak fa 400 ne-eewainoti waangueest fanemti. — Amiens, 12. (24.) Dezember. Wakkas pirma armija uswarredanaa salwahs prett 60,000 eenaideeleem, no fa lihds schim 1000 waangueest jau fanemti. No Berlin, 15. (27.) Dezember. Wakkas Franzjas seemeta armija sahla apaklast eet. Wakkas d'sennootees dauds kauschauahs notitka. Frantschu waldischanaa Bordo vilsfeita pa-wchlejuse jaunu armijn ectaisthi. Nantes p. teek nostiprata, lai to warr aissahweht. — No Dresden, 15. (27.) Dezember. Te patlabban finna atnahuse, fa schodeen vreelch puusteenas Wahzeescht cesahluschi vee Parijses bombardeerht to stansti Mongtarong.

Tahdas kauschanas un schauhanas tur noteel been ween bet neveenu sohti neteek slahat pe meera. — Garibaldiis now wis atlaisi, fa reij daudzinaaja, bet no wiana dar-beem nedisrd itt neto. Winnia pulka eshoft laudis no daudz tautahm un wallodahm, las zerrejuschi sem wiana wadi-schanas usvarretajui krohnt eemantoh. Laifam wiana guoriba un sapraschana schinni karrā neko negeld. Bit taggad seemas-lailā — jo tur arr lihds 6 grabdeem jau sallis un sinega eshoft labba fahrt — ta farroschana gruhta, to warr saprasj, kad dohmajam us teem stipri draggateem, las pe semmes nokrittuschi, paschi neware uszeltees un sam te zaur fallu pohtā ja-aiseet. Tahos zilwels, las wairs newarr pats few palihdsetees, irr padohs wissahm brees-mahm un winnam jalauj ar feni dariht, fa ween usmahzejs, zilwels woi svehes jeb putnis ar winnu gribb dariht. Tur karra-lauks aplahrt staigajohrt arr blehschi un sleskawas, nabbagus krittuschiobs aplaupidami, samaitadami un noschauaugdami. Ta tahds rittmeisters, Firszenberg wahra, nostalysta, lo pats peedishwojis karra-lauks pe Gorse. Wirsch jalka: bij jau rihta-blahsma, lad no gibhka at-mehdohs un eraudsiju zilwefus starp libku gubbbahm. staigajohrt; redseju ween ar Joanniteru frustu us rohkas, (Joanniteri irr eewainotu aplohepeji karra-lauks), gribbeju weem peesaut few par palihgu, bet man balz aissahwahs, kad eraudsiju, so tee darija. Tas wihrs ar to frustu sauza oytru slah peee lahda strehki eewainotu un nomir-ruschu — man itt tuwu. Te nu bij pehz uskattas weens karra-preesteris un divi Joanniteri. Pee zilwefu strehka atnahuschi tee ar nascheem un schekrehm eesahka krittuscheem mundeerus wakkā taisht, un kad weens no teem wehl pakustejahs, tad to ar rohkahm noschauaudsa; kad us fruhthim neko neatradda, tad ismelleja keschas, latru rinki, lo atradda pee krittuscha wai eewainoto rohkas, ar wissu pirkstu nogreesa un to laupijumu wissu preesteris peeglabbaja pee jewis. Nu tee svehri nahza pee tahs weetas, tur es gulleju un weens manni yamannijis, lehza man slah; es brehzu pilnā rihtse, bet divi tehwi siisstrehja vreelchā. wakti turreht. Par laimi atraddu sawu peelahdetu 6 stohbru rewolweri few blakkam, to nu speedu wakkā, preesteris nokritta pee semmes un tee zitti divi aissbehga, bet karra waktneeki pee-sleigdamees tohs sanehma zeet. Pee ismelleshanas atraddahs, fa schee eewainoto aplohepeji bij laupitaji, weens trakteerneets no Duren pilsfehtas, baggats zilwels un trihs Belgeeschi, salna-rasseju usraugi. Pee schee slah airadda tahdus 80 wehrtus gredsenus, zittus wehl ar wissmu lihds nogreesteeem pirksteem, tahdus 300 pulstenus, naudas mak-tus ar naudu un wirsheeku palettes. Wehrtibā tahs leetas viisches 20,000 dahlberus. Schee svehri tista aisswest us Koblenzi. — Ta eet karra-lauks. Deewrs lai drifs dohd meer!

Gefechtsmes ilunas.

No Nihgas. Augstaas Luags un Keisers to

grahmatu- un bilshu drikketaja fungu Ernst Pla-tes apdahwinajis ar selta medali, kam wirsealits "par usgihliku" un las ar Stanislawa hanti peefaska walfajama.

No Nihgas. Te saweem lassitajeem, — lam waihag finnabt, — pasneegsim tahs wisswairak wehra leekamas un waijadfigas finnas no tag-gadeja manifesta pahr to nablamu rekruschu dohfschanu. Tur ta lassams: "Schi rekruschu nem-schanā — fa jaw fozzibts — ja-eesahl 1mā Fe-bruar un japabeids 1mā Merz 1871. Pee schabs rekruschu-nem-schanas taas gubernijas un aprinkos schai Keisera walstie, turrahm rekruschu lissumi dohti, irr jadarra pehz scho lissumi nosazzishanahm, un peelissumeem, pabrtaisishanahm, las atrohdahs Muhsu manifesta no 25ta Oktöber 1868 un te jaleek wehra: 1) Tahs nodohschanas mafadamas draudses teek atswabbinatas no tahm refr. liss. § 204 nosazzitahm isdohschanaahm preelch rekruschu gehrbshanas, prwijanta un lohnes; schabs tehreschanas schinni rekruschu dohfschanā 1871 janemm no walstis-nodohschana atleekahm. 2) Ta § 22 Muhsu manifesta no 25ta Oktöber 1868 nosazzita wissmasaka rekruschu zelta- jeb apdahwinashanas nauda, teek no-zelta un tahm draudsehm teek attauts paschahm no-fpreest, woi tahdu maksu teem doht un zil doht. 3) Tahdus zilwefus, las lihds 1mo Janwar 1871 wehl naw peedishwojuschi pilnus 21 goddus, nebuhs par rekruscheem nemt, nedj preelschā west; tilk tad to warr dariht, kad tahdus no sawa pascha labba prahka gribb rekruschiobs eet, kad brahlis preelch brahka woi raddineels preelch raddineela peeh taahs paschahs rewissies-familijas peederredams, gribb deenesta eet. Schinni leetā jadarra ta, fa § 14 Muhsu manifesta no 25ta Oktöber 1862 nosazzibts. — 4) Rekruschu slaits, las nemmams no zittreiseju krohna-semneelu rekruschu aprinkeem, now wis janosalla pehz wianu rewissijas dwehselehm, bet pehz ta slaita, zil tur irr to jaunu lauschu, las to peederrigu wez-zumi peedishwojuschi. (Sché irr dohti ihpaschi padohmi, fa tur wiss ja-aprehkina un ja-isdarra un schi isdarrischana uswehleta walstis eelschigu buh-schanu ministeram, kamerale-teefahm un gubernato-reem,) 5) Pehz tahs 4ta punkte norahditas lahtas, irr arri taas birgeru familiju rekruschu aprinkos, lam dauds strahdneelu, (refr. liss. § 811) jadarra un pehz to jaunu lauschu slaita rekruschu nem-schanā ja-isdarra. 6) No rekruschu buh-schanas atswabbi-najami tahdi zilweli, las peeh lauschu flohlahmt irr flohlmieistera ammatā, ja schee preelch ta ammatā peederrigu elsamu pehz finnamas lahtas notur-juschi (fa israhba walstis padohmneelu spreediums no 22tra April 1868), jeb lad tee pilnigi ismazhijuschees tahdus flohlas, tur dabbu to waktu, lauschu floh-las usnemt flohlmieistera ammatu. 7) No rekruschu buh-schanas now wis atswabbinajami tee laudis, lam pehz muhsu manifesta no 25ta Oktöber

1868 § 27 punkt. 1 un 3, irr brahlis strahd-neels, arri tad, kad tas brahlis dsjhwotu sevischki, woi arri jau peederretu pee zittas draudses; tik tad ween tas warr notilt, kad schis strahdneels brahlis irr farra-deenesta aissahjis, woi pawissam pasuddis, jeb pehz teesu spreediuma aissuhitihs us strahpes koloniju woi Sibiriju. 8) Ta aisswabbina schana no rekruschu lohsschanas, kas pehz § 907 refr. liffumos teek wehleta, kad brahla naw, tam pehz wezzuma tuvakam raddineekam, jeb kahdam zittam familijas beedram, kas familijas rulli tai paschä numnummura eerakslights, — ta tik ween tad nowehle-jamo, kad tas raddineels woi familijas beedris peederr pee tabs familijas dallas, is furras nodohts tas re-fruhts, zaur ko zehlujebs ta brihwiba, zittu atswabbinah. — 9) Taggad irr nozeltas tabs refr. liffumos § 1030, 10. un 14. punktes, preefsch Widsemmes, Kurssemmes un Iggauu-semmes gubernijahm nosazzitas brihwibas jeb teesas, pehz surrahm pastes-puischi, zeplu-muhrneeki, buhwmanni, rattu taisitaji un falleji tifka no rekruscheem atswabbinati. — 10) Pehz ta liffuma no 18. Juni 1868, kas schinni Keisera walsté dohts pahr rekruschu ispirschanohs no farra-deenesta un pahr weetneku pirschanu sawä weetä, teem, kas no farra-deenesta swabadi gribb palist, irr ta eemalsajama nauda nosazita 570 rubli.

Ahrsemmes finnas.

No Wahzsemmes. No Kernes ispaudusebs tahda finna, la tee Frantschu wangneeli, kas Wahzsemme, effoht sleppen lohpä faswehrejusches, wissi reisä zeltees kahjäas un ar warru zaur Wahzsemmi islaustees zauri us Franziju. Tomehr sakka tam pretti, la ta newarroht wis notilt, lai gan daschi retti, kas tuvak pee rohbeschahm, ta jau darrijuschi, — flussam aissbehgdam. — Pruheschu lehninam no wisseem walbineekeem, ir no pahwesta, nahkuschas laimes-wehleschanas us keisera gohdu. — Pahr to Luksemburgas strihdi stahsta, la buhshoht Amerikas brihw-walstu waldischanu peerekem par isschikreju. Luksemburgas waldischana nemmabs peerahdih, la Pruheschu wiinneem pahr dauds wainas peerahdoht, kas nemas ne-effoht teesa. Franzuschi masak effoht schinni nemeera laikä zaur winnu semmi staigajuschi, nesä Pruheschu paschi un t. pr.

No Franzijas. Lai gan satram schahdu woi tahdu avischu lassitajam skaidri sinnams, kahdä wijsé schis taggadejs karschs Pruheschem iszehlees ar Frantscheem, prohti, la Frantschi jeb Franzijas keisers gluschi nepeederrigu eemeflu samekleja un tubdat Pruheschem farru peeteiza; — lai gan wissi to itt labbi finn, us furru pufsi ta taifniba, tomehr irr arr deesgan awises, kas puhlejahs paschas few un saweem lassitajeem to eerunnaht, la Frantschi pee scha farru gluschi newainigi, bet Wahzeeschu ween effoht tee wainiger, — tee neschehligee, kas gribboht

tahdu leelu brangu tautu famihdiht un few sem fabjabm dabbuht. Scheem Frantschu aissahweta-jeem tad nu patiks lassibt kahda telegrafa finna, kas lassama kahdä Frantschu avisé (Journal de Fecamp) un kas skann ta: „13ta Dezember 1870. Balmonges gubernators Fekampes gubernatoram: muhsu spehls eegahjis Parijs. Bismarks Versalje ar 80,000 farra-wihreem aplehgerechts. 50,000 Wahzeschi sawangoti, 50 lelgabbali nonemti, 200 aissnagloti. Pruheschu prinzip Friedrich Kahrlim lelgabbala lohde galwu norahwuse. Generalis Troschih ar 100,000 farra-wihreem mascheere us Monges Pruheschem pakkat. Schodeen, 13ta Dezember, generalis Behngri ar 60,000 saldateem nahks us Ronei un te slakt Jums finna, ka Pruheschu lelgabbalneeli un dauds farra-pulli steigschus ween steidsabs probjam, diki nemeerigi buhdami un t. pr. Balmonges gubernators Lehngoa (Lingois).” — Echo finna Fekampes gubernators tuhlin pefuhitjies Hawress polizei-meisteram un oħtrā deenä tai paschä avisé atkal bij lassama schahda finna: „No kuni pils mums pefuhitas schahdas finnas, kas no Parishes avisehm nemtas: „10,000 Pruheschu nokanti woi ewainoti, 25,000 Marnes uppē noslibluschi. 270 lelgabbali muhsu roħħas, 180 aissnagloti. — Prinzis Friedrich Kahrl pagallam. Bismarks ewainobts un ar wisseem saweem generateem un ar naudas kasti sawangots. Lehnisch Wilhelms irr Mezze. Wissa Wahzeeschu armija behg us rihtrem. Burbakkis pagallam. Troschih ar 125,000 wihreem mascheere us Normandiju“ un t. pr. — Lai nu weens zilwels faproht, ko tabdas finnas nosihme, kad dsird, la Wahzeeschu wehl schodeen tāpat stahw sawä lehgeri ap Parijsi, la stahwejuschi. — Kä dsird, tad schahdas finnas Paribjnekeem pee ta paulihs, la winnu laudis, kas no zittas pusses nelħabdas finnas nedabbu, schahdeem melleem tizz un duhschigi zekkabs Wahzeeschem pretti. Tapebz taggad arr dsird, la weetu weetahm pulkeem fazettabs kahjäas, la ittin ahtri karra-pulli teekoht fazelii arri, tifpat ahtri isriħloti un Wahzeeschem pretti fuhtiti. Ir Parijsi tee naw duħschu saudejuschi, bet kā dsird, reisu reisahm uskriħt aplehgeretajeem wirſu, no ka warr faprast, la scha farru wehl tik ahtri ne-pabeigs wis.

No Englandes. Agrak avisés dauds runnaja pahr to fakkolu preesteri Hijazintu, Franzija, kas pahwesta nemaldbai pretti turrejabs un reis us Ameriku aissbehga. Prohtams, la arri tas taggad buhs no sawa ammatu nozelis, kahrotu la jau daschi zitti, kas negribb pahwestam to warren goħdu doht. Schis pats preesteris nesenn London ē turrejis preefschlassichanas pahr to taggadeju farru, un to eenahfeschana nowehlejis teem zaur farru poħstiteem Franzijas eedsjhwotajeem. Winsch sawä runnā wehlejes, la eenaidneeseem wajjadsejjs lehnali un ap-dohmigati strahdaht. Franzijai nemas newajagoht

to Reines guberniju un tāpat arr Wahzemmei ne-waijagoht Elsasen un Lotringas. Wahzemmes ween-prahiba Franzijai newarroht neko skahdeht un lai gan winnam nebuht nepatihschōht, ka Wahzemme gribboht tohs 2 aprīkūs Franzijai atnemt, tomehr zaur scho skahdi Franzija masaka nepalihschōht sawā walstu gohdā. Winsch drohschi tizzoh, ka Franzija no taggadejas pasemmoschanas zelschotees neween warrā, bet arri par jaunu atdsimshoht sawā dīshwē. Schahda pahrmahzischana winnai effoh bijuse wai-jadsga, lai ta tīku isglahbta no ta famaitaschanas besdibbina, lurrā ta eestiguse.

No Italijs. Italeescheem leelais darbs, sawu waldishanu us Rohmu pahwest. Spreeesch lohni un brihwibas preeskch pahwesta, bet tā, ka pahwests lai paleek arween pats waldineeks pahr fəwi un sawu buhschanu. Schahdam līkumam laudis atkal vīkti pretti un negribb pakaut, ka weena walsts irr eelsch ohtras, kur gruhti bubschoht aissargah, ka weena ohtru neaistek ne schā ne tā. Bes ta wehl pahwests taggad nemas nedohma, wisseem teem jauneem līkumeem un notaifschananahm padohtees; winsch tik tad gribb meerā palikt, kad Italijs wissu tā eetaifa, kā pa wezzam bijis. Kas nu to wairs dohs! — Daschi ministeri gribbejuschi ittin ahtri ar wissu waldishanu us Rohmu pahrwaddatees; bet kad labbi wissu pahrdohmajuschi, tad atsinnuschi, ka tik labbi pušgads jau pahreeschoht, kamehr to pilnigi isdarri-schoht. Beidoht nolikkuschi, ka wisseem ministereem un teesahm lihds 31mu Merz n. g. waijagoht Rohmā pee weetas buht. — Arri tas jau tizzis norunnahts un nospreests, ar laudu zeremoniju Lehnisch Rohmā tīfchoht eewests. Trihs deenas tē turrefchoht leelus svehtkus un wiss jau nosazzihts, kas latrā deenā un latrā eelā darrame. Wissas eelas buhschoht pušchloht ar raibeem dekeem un ar pušlehm, — wakkars uggunoschana, balles, dseedašchanas, kumedini un t. pr. To nu gan jau ceprēsch warr dohmaht, ka pahwests ne pee ka scheitan nebedrofes un laikam no sawas Watikana pils nemas ahrā ne-paskattisees. Kas to preeskch lahdeem gaddeem war-reja eedohmatees!

Bittas jaunas finnas.

No Rihgas. Muhsu kammanu stuhmejeem us daugawas, kas laudis ar stumshanu kammanās no weenas daugawas mallas us ohtru pa ledvu pahri stumj, irr taggad no waldishanas apstiprinata tālfe. Pehz schahs tākkes irr zilwelam, kas leekahs pahri stumtees, jamaksa rihtōs no pulksten 6 lihds pulkst. 8 wakkā, 5 kap. un no p. 8 wakkā lihds p. 6 no rihta 10 kap., prohti no pilsfehtas lihds Zelgawas ahpypilsfehtai; bet teem, kas leekahs stumtees no pilsfehtas lihds augstam dambim, kur was-fārā tāhs damplaiwas peeturra jeb lihds Schwarzmuischā, jamaksa pa to deenas laiku 10 kap. un pa

nakti 20 kap. Par weeglu nessamo, ko rohkā ness, naw nekas jamalss, bet par latru leelaku gabbalu 5 kap. ihpaschi.

No Rownas. Lai nakti us 6to November lahdī 10 laupitaji uskritta lahdam sem Martinow muischas dīshwodamam Rownas birgeram Songailo: Tschetri tehwini ar aisseeteem gihmjeem eegahja mahjā eelschā un tee zitti palikka ahrā us walti. Tee eelschā gahjuschee sagrabba faimneelu un fain-neesi un teem prassija naudu. Kad schee 23 rubl. papihra naudā teem eedewa, tad tee aplissa winneem zilpas ap kalka un draudeja tuhlin pakahrt, kad wairak naudas nedohschoht. Kad nu fainneeze teem bij peerahdijuse eelsch feenas paglabbatu naudu, wairak kā 100 rublus, tad tee prassija arri fudraba naudu un pa tam to wihru ois walga wasaja pa grihdu tik ilgi, kamehr tas isteiza, kur tas lahdā pohdā semmē effoh eerazzis 110 rublus fudraba naudā. Kad laupitaji to naudu bij panehmušchi, labbakahs drehbes un chdamaju laupijschi, tad dewahs probjam. Songailo stahstija, ka daschi no scheem laupitajeem winnam bijuschi pasibstami, pehz wahrda tee Raskolnik, M. Jakowlew un M. Sergeitschko, kas nesenn no arrestantu kompanijas islaists, — tad wehl lahdī zitti arr bijuschi pasibstami un diwas seewischlas. Lahs seewischlas gan effoh fanemtas, bet tee tehwini bijuschi aisbehgu-schi. — Tē atkal warr redseht,zik nelabbi tas irr, kad naudu tik besprahigi mahjā paglabba.

Jaunakahs finnas.

No Rihgas, 17tā Dezbr. Waldishanas awise finno, ka Widsemmes landmarschall fungu B. v. Dettingen 12tā Dezbr. pehz Deewa wahedu laita augstais Keisers seemas pilli sanehmis.

No Dinaburgas, 16. Dezbr. Us Dinaburgas-Witebskas dīselu-zelta schoriht diwi prezju-rindas fāskrehjabs lohpā, pee ka diwi usraugi tīka nessi un peesi sadraggati.

No Berlines, 17tā (29.) Dezbr. Waldishanas awises finno, ka ta Parises flanste Mongtawaron weenadi teek apschaudita un schi apschaudishana turrama par Parises bombardeereschanas eesahkumu. — Rumanijas waldishana to rakstu irr isdewuse, zaur kuru ta no Turku wieswaldishanas atsalkahs.

No Londones, 23. Dezbr. Ahrigu buhschanu ministerija finno, ka 3schā Janwar (22. Dezbr.) sanahschoht ta konferenze, kas to mellahs juhras strihdi isschikis. No Franzijas us konferenzi nahschoht Schil Fawr.

No It alias, 15. (27.) Dezbr. Aiswallar pabeidsa zauri rakt to Mont-Zenis latnu.

No Florenzes, 26. Dezbr. Lehnisch Amadeus schoriht aisseisoja; diwi printschi winau pawaddija lihds Speziju, — farra-fuggu ministeris winau pawaddihs lihds pat Madridi.

No Madrides, 16. (28.) Dezbr. Schodeen pulkst. 7½ wakkā lahdī wihri schahwa us Prima ratteem, kad tas no Kortefu sapulzes us farra-ministerijumu brauza. Generalis Prim un winau adjutants irr ewainoti, — tomehr lihds schim tāhs wainas wehl naw palikuschas nahwigas, zittadi meers naw jaults.

**Keiserikas Widsemmes wiſſeem-derrigas
un ſemm'kohpschanas-beedribas iſbrauk-
ſchana un fehdeſchona Ruhjenē 18. un
19. Septemberi 1870.**

(Stat. Nr. 47.)

Pirms runnas par ſchihm ihvaſchahm jautaſchanahm uſnachma, preſidents peeminetus ſuhtitus, Rīgas Latweeſchu beedribas preefſchneku un Lehrpatas Zggauni ſemm'kohpschanas beedribas preefſchneku weetneku, ſapulzei paſhſtamus darrija, turrus ſchi vazeldamees apfweizinaja, un tad wiſch ſapulzei peerahdija, zil gruhti buhſchoht buht, farunnas tā turreht, fa teem atnahkuſcheem no wiſhahm trim tautahm, zil eephejams, no taht ſahds labbums tiltu. Iſwaizajoht atradda, fa wiſſi atnahkuſchi Zggauni wahzifli mahzeja, bet fa leelā Latweeſchu pulkā daudſi wahzu farunnaschanu newarreſchoht ſaprast. Lai nu ar ſcheem arr dohmas iſteižoht warretu ſa-eetees, tad ween-ſahrt Thomson funga ſohliſchanu, ilreis uſ preefſchneku webleſchanu ſwarrigakus gabbalus no preefſchejas farunnaschanas Latweeſchu wallodā pahrzelt, ar preelu peenehma; ohrlahtet nolika, walkarā no pulkſten veezem lihds apaneem iſkai Latweeſchu wallodā farunnatees, fur tad tee, faſ Wahzu wallodu nepratta, par taht ſpreefſch puſſdeenas wahzifli paſrurrunnatahm leetahm faſas dohmas warreſchoht iſteiſt, un winneem taht ſplaschat iſtahtſtſchoht.

Papreelfch von Middendorf leelslungs par taht leetahm ſtahtſija, to faſā pehdigā zeffā redſejis un faſ Widsemmes ar linneem ſtrahdadameem ſemmes kohpejeem gan eſſoht wehrā leekamas. Arkangelskas gubernijā winnam eſſoht fazihts, fa tur linnu-zens arweenu labbu daktu leelats eſſoht, ne fa Rīga par tahtu prezzi. Iſwaizajoht, ſapebz ilreis tā noteefloht, winnam ſtahtſihts, fa Arkangelskas linnus nemas uhdeni nemehrzoht, bet faſā laukā ſemme no-ſlahtus ar raffu ween, un fa linni, tā rassā mehrzeti daudſ mihiſtati un ſpohtſaki palekoht. Wiſch nezik ilgi taſ widdū paſidams ne-eſſoht paſpehjis, ſcho wehrā leekamu leetu gruntigi iſdibbinah. Tee linni, to no Arkangelsk pilſehtas par juhru aifweddoht, par leelatu daktu neteekoht ſchih ſilſehtas tuhwumā ſehit un iſtrahdati, bet uſ teem ſanakeem, faſ ar Dwinas uppi ſa-eetahs un tahtu tahtu ſneedsahs, no tahlenes, prohti no Oloņez, Wolegda, Vjetla un Koſtromas guberniſahm atveſti. Bet wiſch gan eſſoht paſpehjis no Arkangelskas linnu-wrahka prohwes eedabbiht lihds ar to ſinna, zil tahtas ſortes tur maſhajoht, un taht ſapulzei pahrſpreefſchanas pehz preefſchā leekcht.

Klahtbuhdami ar linneem ſtrahdadami ſemmes-kohpeji un linnu-kohpmanni apſtiprinaja, fa preefſchā rahdita prezze kohti mihiſta un ſpohtſha eſſoht un fa ſchē par tiſpat labbi auguſcheem linneem tahtu preiſ (Zennu) newarroht dabbuht. Tomehr zitti no Klahtbuhdameem dohmajā, fa tahtus linnus bei uhdens mehrzefchanas nemas newarroht panahkt. Bet wiſſi ſaweenojahs Middendorff leelungu ſuhgt, lai wiſch, faſ tur ar zitteem taſ puſſe dſihwodameem eepaſi-nes, zaur ſcheemi ſlaidrafas ſinnaſ par ſcho leetu gahdajoht un tad zaur Baltijas neddekaſ-rafku (Baltische Wocheſchrift) iſſluddinajoht. To apſohlijis Middendorff leelslungs ſahla par maſu grahmatinu ſtahtſtih, faſ nezik ilgi drifketa, ſinnaſ atneſſoht par to, fa ar linnu oudeſchanu Pſlowas gubernijā eiſjoht. Kad no ſchih ſrahmatinas re-ſdams, fa 4ta dafka no wiſhahm mantahm, to pa Pehterburgas-Warſchawas dſelu-zeffu wedd, un fa 3ſcha dafka no wiſſeem linneem, to no Pehterburgas un Narwas par juhru aifweddu, un turlaht wehl leela dafka no teem linneem, to no Rīgas aifſuhta, no Pſlowas (Pliskawas) guberniſas naht (tur teeloht-iſgaddus tahtas 80,000 deſſtinäs ar linneem apſehtas un iſgaddus tahtdi 1,700,000

puddu gattawu linnu iſſtrahdati) — tad turlaht wehl wehrā leekoht, fa ſchinnis laikos no Arkangelsk pilſehtas diwreis til daudſ linnus aifſuhta, fa preelfch nezik daudſ gaddeem; — taht ſahloht wehl, fa arri jaunalos laikos ahrpufs Widsemmes torba purru ſemme leelumā linnus ſehjoht; — un beidſoht, fa ahrſemmu linnu oudeſchanu ihsā laikā trihſreis til leela ſalikſu, un fa tur wiſſā ſpehla uſ to dſennotees, wehl wairat linnus ſehit, tad gan par to eſſoht jabihſtahs, fa Widsemmes linnu kohpschanai, no fa muhſu ſemmei wiſſlabbaka pelna irr — zaur to, fa zittur arr leelifti ar teem ſtrahda — leela pahrbaudiſchanu warroht zeltees; tapebz mums arr wiſſā ſpehla uſ to jadſennotees, ſcho darbu, tā fa ſchē laiki to praffa, labboht. Lai nemas nedohmajoht, fa ſchē zitti linnu ſchepji, ibvaſchi tee, faſ Arkangelskā faſu prezzi pahrdoobd, lehti eſſoht pahrſpehjami. Bil ruhpigi un freetni tur linnus iſſtrahdajoht, to jau no ta warroht reſeht, fa Wolegdaſ gubernijā leelu pulku zilvelu ar 80 kap. f. par deenu maſhajoht, lai linnus wrahke, jebſhu tee paſchi Arkangelskas pilſehtā wehl reiſ ſtekoht pahrwrahketi. — Turflaht tannis mallā ſemme-kohpschanas labboschanu eſſoht iſſahfta, fa runnatajs zaur leelu dallu no piņiht minneem ſanaleem brauzoht re-dſejis. Bes tam, fa fabriku aprinkos ſemmi gaufchi ſipri warroht ſuhdoht, tur ſemneeli wiſſi ſuhdus wairojoht ar purru ſemmi un nepkautu purra ſahli kaſſadi. Un ne iſkai ſuhdus tur melkejoht wairoht, bet arri labbakus ar-ramus rihiſ ſruhkoht — ihsaſhi rukaldo-arkam lihſigſ ſihiſ, lai gan rupji taſihts, ar fo tur ſtrahdajoht, winnani labbi patižiſ. Tā winni tur til tahtu tilſuſchi, fa lai gan winnau ſemme daudſ tahtali uſ ſeemeleem un uſ rihta puſſi ſlabi, winnu tihrumi labbus un weenlihdſigus aug-lus iſdohdeht. Tabda dſihſchanahs uſ ſemm'kohpschanas labboschanu mums gan labbi eſſoht wehrā janemui un ja-gahda, fa neteekam pahrſpehiti. Wehrā leekama leeta arri eſſoht, fa tur ammatneeka darbus ar ſemm'kohpschanu ſa-weenojoht, zaur fo ar ſcho jo labbaki iſdohdotees. Daudſ reiſ ſcheh ſanimata-darbus kohti leelā mehra ſtrahdajoht, daschu reiſ arri til leelā mehra, fa pataiſtahm leetahm piņeju waijagoht peetriuht. Tā var prohwı tahtā ſahd-ſchā ſee Schelkna upres waſſaras zeppures tahtā pulkā taſoht, fa taht ſar 8 ſapekahn pahrdoht. Bittas ammatneku ſahdijas leelumu jau no ta warroht noſtahrt, fa dſirnawās, faſ tur atrohdotees, latru deenu 300 rubl. deenab-olgu ſtrahdneekeem iſmalſajoht. — Wiſſi tas, un ſewiſchi ſohla-leetu taifſchang tannis mallā, mums ſohii eſſoht wehrā jaleek. Mehſ tur daudſ atrohdami, no fa ſew par labbu warram mahzitees.

To iſteižis preefſchneeks ſanahkuſchus uſmuddinaja, par muhſu linnu kohpschanas buhſchannu ſaſas dohmas iſteiſt. Tannis ſemmes, faſ ſaſas linnu-kohpschanas deht ſlave-tas, fa par prohwı Glandru ſemme, linnus wiſſlabbaki ſohrtā ſemme ſehjoht; ſchē turpretti par to fuldsotees, fa ſemme zaur linneem leesa palekoht, un ſtahtſtih arri, fa muhſu ſemme tannis argabbałos, fur daudſ linnus ſehjoht, labbiba wairs labbus angliu ne-iſeohdoht. — Tahtai iſ-teiſchanai Klahtbuhdami ſaimineeli no Ruhjenē apgabbala ſipri pretti runnaja. Tee turpretti fazijs, fa ſee tahtas ſipras ſuhdofchanas, fa Ruhjenē, Walmeeras, Maſ-Sal-lazes un zitiſ ſipras ſuhdofchanas, no ſemmes iſſuhſchanas newarroht runnajt; turpretti ſkaidri redſama leeta, fa ſemme zaur taggadeju apſtrahdaſchanas ſahrtu, ſpehla ſeenemotees. Arri Ungurmuiſchas baron leelslungs Cam-penhausen tahtas paſhas dohmas iſteiza un ſtahtſtih ihsaſhi, fa Daibes muſchis grunteneeli (Daibes muſchis ſahw no Walmeeras uſ ribta puſſi) kohti daudſ linnus ſehjoht, un fa tomehr winnu tihrumi labbā angliu neſſamā ſpehla eſſoht, un rahdotees, fa ſchis ſpehla ſahkoht wairumā eet. Tur gan arr tihrumus kohti labbi ſohpjoht un ſemneeli

taulu miltus, superfoesati un zittus flunstigus suhdeus leelâ pulka isbruhlejoh. Par scho leetu runnajoh parahdijahs, fa arr Ruhjeneeschu, Moss-Sallazes un zitti semneeli dauds ar flunstigeem suhdeem suhdejoh.

Par vlawu- un purru-lohpshamu von Staël Holstein, Uhlas muischas leelskungs, preefshu runnaja. Winsch ne-essoht ristigus purrus, bet staigu meschu semmi apstrahdajis, las isgrahweta, un lad zelmi islausti, til stipri desinata, fa muklaja skahba wierskahrt gandrihs pawiffam nodeggnis. Tad ta weegli aparta un apsehta tilkus. Ka tahta apstrahdaschana pee wisslabakahm peederroht, to semmlohpshanas beedriba, preefsh kahdeem gaddeem Uhlas muischâ sawu sehdeschanu turredama redsejus. Schai sapulzei winsch kweeschu- un meeschu-zerrus rahdoht, las us pehrn apstrahdateem laukeem auguschi, surru angli nezik fenn noylanti. (Schee meeschu- un kweeschu-zerr, tuhlift pehz seedeschanas ispluhlti; kweeschu-zerram, fa liskahs, no weena grauda isauguschani, bija 78 steebri wihra garrumâ ar leelahm wahryahm; meeschu-zerram 66 arri lohti garri steebri). Pebrnajee kweeschu, las fa pirma labbiba tas semme auguschi, deewamschehl semme salrittuschi un stipri no ruhfas maitati, tomehr winsch no puhru-wetas 16 puhrus kweeschu istuhlis, fur latris puhrs 133² swchris. Nur semme wissai spehziga parahdotees, tur pehz kweescheem atkal ohtru reisi wehl kweeschus sejoh; talds ohtris kweeschu-sehjums schogadd arr wehl 10 puhrus no puhruveetas essoht isdewis. To isbaudijuschan runnatais katram — las til laimigs ne-essoht, fa winnam meschs nodegg — to padohmu dehdoht, sawus meshus, no surreem malkas ne-warroht pahrdoh un las tadeht mas auglu ne-essoht, — eedfinahnt un tad tas semme kweeschus feht.

Schis isteitschanas apstiprinadams arri Thomson lungs par to stahstija, fa waßaras rufsi us purru semmi sehti, gauschi baggatus auglus isdohdeht, fa winsch to Rühta-Brühchöös redsejiz. Winsch atminnoht, fa tur tilpat brangi apanugschus laukus redsejis, fa tee, no surreem nupat stahstichts. Weenâ laukâ, fa ihpaschi pasiunis, las 16 puhrus ruedu no puhru-wetas isdewis, essoht dauds zerru ar 80 lihds 120 steebreem bijuschi.

Pehz tam Landraht Baron Campenhausen leelskungs no Ungut muischas, Straupes draudsé, par to, fa winsch purru-semmi ar mahleem un mahlu-semmi ar purra-semmi mai-fidams isprohwejis, ta stahstija:

"Semmes auglu augschana tad ween labbi rahdahs isdohdotees, lad semme wissas tahs dallas atrohdahs, las latrai semmes auglu labrtai waijadfigas un prohti fa, fa latris auglis tahs ar sawahm salnuehm warr aissneeg. Lad arr weena dallas no tahm preefsh augschanas waijadfigahm leetahm leelâ pulka atrohdahs, ne fa te waijaga, tad tas tomehr lo truhkumu newarohit ispildiht, las jittai tapat waijadfigai leelai semmei ne-essoht, zettotees. Tapet arri latra semme, fa no arramas lahrtas appalshas us augschu gressham — Igi tai neßun zil tadu velnu dallas, fa preefsh labbis augschanas waijaga — tomeht labbus auglus ne-isdohd tapet, fa tai jittas tilpat waijadfigas dallas truhkuti, fa par stickstoff (slahpellis) nosauzam. Schis arramoi lahrtai zaur semmes-auglu un zittu leetu pubwescheem un arri zaur leetu un finegu teek peemaisitas. Tapat atkal purru-semme, las tilkai zaur semmes auglu puhschani zehluises, lai gan tai dauds puhschu dallas, tomehr nezik dauds semmes-auglus un nekahdu labbibu newarr ijnest, jo velnu dallas tahdai purru-semmei lohti mas.

Lad abbas dallas, prohti: no arramas lahrtas appalshas usgreestu- un purru-semme, las latra par fewi ne-angliga, — kohpâ famaifa, tad prohtams, fa ta lohti augligu semmi waijagoht dabbuht. To ismelledams es scho-gadd' tadu prohri taifju.

Ar sahli aranguscha weetâ sawâ dahisâ lisku 13 zaurumus, 1 pehdu dallas un 2□ pehdu leelumâ israht, nezik tahlu weenu no obtra. Kairu no scheem zaurumeem tad ar tahdu semmi lisku pildiht, las no smiltaineem mableem un no purru-semmes bija famaifa; tomehr tas maissiums katrâ zaurumâ bija zittahds. Mahli bija no dallas bedres rakti, purru-semme no suhnu-purra nemta. Lai scho daschadu semmi labbi warretu famaifa, tad purru-semme no wezza grahwaja massas lisku nemt, fur suhnas par smalfeem pihschleem bija sapuhwuschas.

Semme preefsh wißeem zaurumeem ittin gruntigi tilfa famaifa.

Tee augli no meeschu graudeem, fa zaurumâ eelista semme pa weenam eefehja, bija tahdi:

1) Smilchani mahli bes purru-semmes nefahdu wahryu ne-isdewis.

2) 9½ dallas smil. mahli ar ½ dallas purru-semmes maju wahryu, lurrâ retti grandini bija aismettuschees.

3)	9	d.	f.	m.	ar	1	d.	pr.	fm.	1	w.	ar	—	—	—	—	11	gr.
4)	8	"	"	"	2	"	"	"	"	1	"	"	—	—	—	—	21	"
5)	7	"	"	"	3	"	"	"	"	3	"	"	31	, 14	, 11	=	56	"
6)	6	"	"	"	4	"	"	"	"	3	"	"	30	, 26	, 12	=	68	"
7)	5	"	"	"	5	"	"	"	"	3	"	"	36	, 32	, 28	=	96	"
8)	4	"	"	"	6	"	"	"	"	3	"	"	37	, 17	, 13	=	67	"
9)	3	"	"	"	7	"	"	"	"	1	"	"	—	—	—	—	19	"
10)	2	"	"	"	8	"	"	"	"	1	"	"	—	—	—	—	9	"
11)	1	"	"	"	9	"	"	"	"	)	mass	stahds	bes	wahrya	—			

- 12) ½ " " " 9½ " " } sché tilkai wahra nespelzgas
13) tihra purru-semme } lappinas ween usanga, las
par ihsu laiku nowihta.

Schê wehl japeeminn, fa tee grandini, surrus wissus 1. Juni eehja, 5., 6., 7. un 8. nummuri ahtri un spehzigi usdihga, tee tannis jittos nummurots zits palkaf zittu wehlafti. Tee 1. un 2. nummuri wahra neddekas wehlafti vebz pastahwiga stipra leetus. Fa tee 1., 2. un 3. nummuri tak wehl labbaki parahdijahs par teem 13., 12. un 11. nummuri tas laikam tadeht notizzis, fa leetus un rassa smil. mahleem tak druslu stickstoffi warreja edeht, samehr purru-semmei pelnainas dallas pawiffam truhla.

Jauna skolas-namma eeswehthichana Baldohnē.

Tad 11tâ Oktober f. g. tilfa Baldohnē jauns skolas-nams eeswehthits. Schi ehla basnizas tuhwumâ jaukâ weetâ eelsch pahri gaddeem glihfschi us-buhweta, ar diwahm ruhmigahm skolas- un trim dsihwojamahm istabahm. Minnetâ deenâ, las bij svehtheenâ, pehz heigtas Deewam-kalposchanas basnizâ, wissupapreefsh atnahza dseedataju lohrys, tad zeenigs basnizas pehrminderas lungs Baron von Lieven, zeenigs Bauskas aprinka prahwests Conradi no Meichohtnes un draudses mahzitajs O. Pank, ar leelu pulku draudses beedru, las to ruhmigu ehku pildija. Papreefshu no lohra atskanneja jauka dseedaschana, las wissu slahbuhdamu sirdis gauschi eepreezinaja, un, lad bij dseedajuschi to dseefmu: "Es un mans nams, mehs sohlamees" un t. pr., tad Bauskas zeen. mahzitajs Seiler turreja jauku runnu, peeminnedams, fa mihtais skolas-tehws jau dauds gaddus ilgojers pehz schabs vaspharnes, — un tad ta Trihsweeniga Deewa wahrdâ to nammu eeswehthija. Tad scho jaunu dsihwolli Deewa sar-

gaschanā atwehledams, lubdā svehta Garra spehlu mißlam skohlmeisteram par valīgu un par wad-donu. Pehz ta draudses skohlmeisters Telsen ihsos wahrdōs isteiza sawu karstu pateizibū wisseem, kas pee scha namma slrahbosjuchi un peeminneja, fa jau desmit gaddus sawu ammatu lobydams, effohz pehz scha pajumta ilgojees un daschu pahrbandischana redsejis un t. pr. Beidsoht atßanneja wairak dseef-mas us tscheträhm halsihm, pehz fa wissi preezigi schlibrabs.

Leela pateiziba no Baldoħnes draudses nabħabs skohlmeisteram C. Schepsky, kas dseadataju heedribu Baldoħnes draudse dibbinajis, jaur to neveen schinni, bet jau arri dauds zittas sveħħla deenās draudse tilfusse preezinata ar jaiku dseeda schanu. J. F.

Par svehto Wöhhando uppiti.

Imljerw-muisħas mesħċā, Anzenes draudse, is-tekk awoħts, kas ar tuvu buktamu Wöhhando uppiti saweenojahs. Schis awoħts un schi uppite teek wehl scho baltu deenu no aplahrtejjeem mahau-tizzigeem Iggaunejem par svehteem turreti. Agrak Iggauji to uppiti nosautuschi par „Wuhha-jøggi,” t. i. „Swehta uppe.” Effohz tizzejuschi, fa uppite labbs gars mahjojis, kas zilwekeem labbu darrijis, ja winnu peeluhguschi un nelaimes pessuhtijis, tad to apkaitinajuschi. Fa gribbejuschi, lai gars leek leetum liht, tad mettuschi labdas dahnanas uppiti (ibpaschi naudas grashus); ja sausu laiku gribbejuschi, tad tħrijschi awtu un uppiti no dubteent un kohfeem, un peeluhguschi garru jellōs nomettuschees. Fa kahds no kohfeem uppites mallā, kahdu sarru nolausis, tad gars lizzis tam-driħxi mirt.

No Iggaunejem dabbujuschi ap Walku dsiħwodami Latweesch chi arr par Wöhhando uppiti dsiħreħt un għażiżi nobtes laikha daudsreis us tureen garru pessuħgt, winnā dahnanas nest un Iggaunejem par-liegħa uppiti tħixi.

1640. għad-dha buhwejis Imljerw gruntskungs us Wöhhando uppiti dsiħnawas. Ar baileħm gaidijschi Iggauji nelaimi, to gars par taħdu mahjosta niz-zinashanu bukschoħt pessuħtib. Par nelaimi arr biżeże 1641 neaugliga waħħara. „To gars mums tadeb pessuħtijis, fa leelstiks us „Swehta uppiti dsiħnawas buhwejis,” ta' apbeddinati Iggauji faz-zijschi. Ohra parwaħħara rabiexx attal jaur dauds leetus libħanu, fa leetainha un neaugliga waħħara gaġidha. Dew isz-zejjus leelo kurneschana pee Iggaunejem un Latweeschem dsiħnaw debi. Winni negħibbejuschi waħrs il-għalli to zeest, winnu labba is-gars apkaitinahs teelohit un jaur to winneem nelaimes pessuħtoħt. L-awebb salaffijsches April beigum ħażi 60 Iggauji un Latweesch chi għix-xebbijschi dsiħnawas is-poholli. Tikkal knappi to pa-speħijsi leelstiks draudeschana un lubgħeschana efti tħallu apmeeninah. Winni atħla għażiżi dsiħnawas ar taħdu draudeschana: „Ja saus laiħ-

nepaliks, tad pehz mas neddelahm dsiħnawas is-poholli.” Kad mu leetus jo proħjam beeffek ween lijis, tad salaffijschesi ġunk weħi dauds leelstiks pulks Latweeschu un Iggauji, nodedsinajuschi dsiħnawas, istħrijschi uppiti un tad aigħijschi gawieddami un preezadamees tannu żerribā, fa nu gars sausu laiku doħschoħt. Bet par welki! Leetus fa' lijis, ta' lijis.

Nu fahluschi dohmaħt, fa leelstiks effohz weħl weħl us kahdu zittadu wiħsi garru apkaitinajis. La-deh tħix fassinojusches fleppen un apneħmu scħejjed leelstingu nolaut. Sanahluschi lekk pullā — arri no taħla kajah walstehm — Imljerw muixxha un kleeguschi: „Wahzeescham, kas edroħschinajees labbo garru apkaitinah, jamir!” Leelstiks nebħħi għan laikanti dsiħws palizzis, fa wiexx nebuħtu no ta-agħraf siġġi fanner dabbujis un salbatus pastellejjis, kas dum-pinekk is-sħieħi dina jidher.

M. L. pp.

Pateesibai un weenprahħibai.

Al pateesiba, slahjees
Paħr muħfu Tehwiġi
Un katra mahiċa slahjees
Ar sawu klaidribu!
Jel wiċċus mellus aħri
Un bleħha wallvadas;
Ikkatram mahz' im raħbi,
Kas runnha p-peeħħlaħ!

Al dhaṛga weenprahħibai!
Nahz minnha tauta jel!
Ka tautas mihleħtiba
Warri wairak ispluxt weħl,
Fa tħarrax ta' ar speħħlu
Brett teem, kas weħlejahs
Għażiż muħfu tautas eħlu:
Ka tas' teem nevewiżahs.

M. L. pp.

Labbibas un zittu prezzu tħrigħ,

Ribga, 17. Dezember 1870.

M a l f a j a p a r :	
1/3 tsħim. jeb 1 puħru tħreeħħu	4 t. 10 f.
" " 1 " ridsu	2 " 70 "
" " 1 " meeħu	2 " 25 "
" " 1 " aħsu	1 " 35 "
" " 1 " ruyu ridsu militu	2 " 30 "
" " 1 " biddeletu ridsu militu	3 " 50 "
" " 1 " tħreeħħu militu	4 " 40 "
" " 1 " meeħu patraim	3 " - "
" " 1 " grillu patraim	3 " 30 "
" " 1 " ausu patraim	- " - "
" " 1 " franu	- " - "
" " 1 " farriġappelu	- " 85 "
1 puðdu	franu
" jeb poħdu	dseljes
" " " appinu	- " - "
" " " frwesta	5 " 25 "
" " " tabaka	1 " 30 "
" " " frōna linna	2 " 80 "
" " " braħxa	1 " 30 "
10 puðdu jeb 1 birkaw. frōna linna	40 - 46 "
10 " 1 " braħxa	35 - 39 "
1 müzzu linna feħbi	9 " 50 "
1 " filha l-assejha müzzu	14 " 50 "
1 " egħiżi müzzu	14 " - "
10 puðdu (1 müzzu) farlanabba fahis	6 " 20 "
10 " " rupja balidha fahis	- " - "
10 " " smalkas balext fahis	6 " - "

No jenjuries atweħledi.

Ribga, 18. Dezember 1870.

Abbildedams redar-leħrs A. Beitan.

Glaudinashana.

Tai 13ta Dezember pehz neilgas weeglas wahjibas nomirra 84ta dzhwibas gadda

Maria Libbert.

Apglobbaschana notiks Behsu Latweeshu draudses kappes tai 27ta Dezember 1870.

D. ds. 23, 4.

Tahleem raddeem un drangeem dohd scho nahwes sinnu winnas behrni.

Kahds Seminarists

teek mellehts par mahjas-scholmeisteru us semmehm, las probt mahjhi kreewu un Frantschu valdoa un grunigu muishki. Kas scho weeu gribb peenem, lai libds ar to sinnu, zit lobnes pagehr, ar adressi U. melde Kullenstein-muischä, Widsemme.

Usaizinaschana.

Lee lorku-greeseji, kas zaue kontrakti no 23sha November f. g. apnebmusches pree manis strahabt, teek usaizinati, tuhlin pree darbanhlt; ja nessaifhs, tad winnem us zittadu wibsi niks rabihts, kas teem peenahkhs.

Wehl zitti strabneki warf sché darbu atraast.

Wilh. Taube,

Moslawas Ahr-Rihgä, Ritter-eelä № 39.

Gribbadams us Ahrsemmehm isrei soht, usaizinu wissus, sam no mannis lahda prassishana voi pagreshana, lai libds 10. Janvar n. g. tadeht peeteizabs Walmeera pree kreidsefas lunga Baron Campenhause.

C. Baron Kründener,
Obler-muischä.

Zour scheem ratsseem sinnamu darru, ka es to A. Pels apteeti, kas atrohdabs paichä pilsfehtä Kalku-eelä № 16, jau preefch gadda laila par favu esmu noprizis un la pree mannis tapat labdas prezzes dabbujamas, la pree ta agrala apteeka fainneela.

T. Buhardt,
zittureis Pels.

Wesselauskas pasté irr weena smehde ar wissahm kalleja leetahm no nahloscheem Surgeem us renti dabbujama, jeb aer teek weens kallejs us gaddalohni eelsch deeneesta peenem.

Nošlum pagasta, Walmeeras kreise, Straupes drausē, nebuhs wairb us preefch ja rektusu-beedibā; tadeht tohp ar scho usaizinati wissi tee, kas pree schejenes pagasta peeralstjuhees us 8. Janvar 1871 schejenes teefas mahja favu emalsatu beedribas-nandu hanem.

No 23. April 1871 irr weena puß-muischa pree Sallaspils-muischas peedriga, us renti izdohdama. Klahtatas sinnas idohs turpat Sallaspils-muischä, 1½ werstes no Stohpin-muischas dhesu-zella stationa.

Labbalo un ittin slaidru

petroleum

muzahm, 4 rub. 15 sap. par vuddu, un stohpeem 27 sap. par stohpu, warf dabbuh Sirg-eelä № 10 pree Julins Burchard.

No Polizejas atveblehts, Drishtis un dabbujans pree bilschu- un grahmatu-drillitaja Granit

Pasluddinashana.

No Rihgas bruggu-teefas teek zaue scheem rafistem sinnamu darrihts, ka pebz teem no Baltijas general-gubernatora apstiprinateem likumeem, preefch tabm pree Rihgas, Behsu, Lehrpatac un Behrnavaas bruggu-teefahm etaifamahn pases-elspedizijahm (ka lassam pefilsumä pree Wiss. gub. avisehm no 20. Novbr. № 134) pree schahs bruggu-teefas pases-elspedizija tai 14. f. m. irr atwehrt, un la ta, libds kamehr zitta sinnu tils dohta, tapat tai deenä, ka arri satra pirmdeenä, treschdeenä un peektdeenä pehz pufsdelenas no pulsten 5—7 buhs walla.

Turrlaht wissi tee, kas Rihgas aptubrumä dzhwo un las sawas pases pahrmaintshanas dehlt schahs elspedizijas valibgu kahro, teek us-aizinati, libes ar fahm wezzahm pafsehm, ar to naudu preefch winnu makfajahm krohna un pagosta-nodohschanaahm, tapat arri to waijadigus pastes-naudu, la arri to apghadschanaas malstu:

1) par pagastu-passi 63 sap.

2) par plakat-passi 78 "

pree schahs pases-elspedizijas pe nest un turprelli janemit tahdu scheini, kas pa to loisu winneem derrehs pases wetta.

Rihgas bruggu-teefä, 10. Dezbr. 1870.

Sweedru krohna dselse.

La dhesu-bohde no

S. Martinsohn,

Pehterb. Ahr-Rihgä Kalku-eelä № 16,

pedahwa wisselabalo Sweedru dhesi, noglas, schippeles, grahpus, plibes, juschas, schibberus, lohgu-glahes no wissabam sortebni, lohgu- un durvju-enges, atflegas, tabalu, pataku abdas, deggutu, trahnu un zittas pree mahjas waijadfigas prezzes. — Turrlaht es darru sinnamu favuem ondeles drageem, la sché dselse irr ta wisselabala un laishahs us wissahm waijadistahm isfall, pachu nelubst un irr nemia no weenah wissu labbakahs fabrikas; bet warru tikkai par to galwobt, sam tahds sché libdas nodruksahs stem-pels wirsu.

NG.

Scho sinnu laisdams favuem tautas-brahleem apsoolu taisnu fvarru un lehtu zennu.

2
Labbas Englischu filkes pahrdohd wisselä muzzäs

G. Andreas un beedris,
Sinder- un Buhku-eelu stuhri,
Wallis mahja № 4.

Smalkus rihsus

par 1 rubl. 20 sap. pohdu un 6 sap. mahrzinu, dabbu Selgawas Ahr-Rihgä, leelajä eelä pree Albert Drescher.

Weena masa ehrgale (Positiv), lam 4 oltawes un kas wehl ittin labba un derriga preefch flor-ladm un melija spieleschanaas mahja, par 40 rubleem irr pahrdohdama. Atrohdahs Moslawas Ahr-Rihgä, Jaun-eelä № 30, 1 treppi augschä.

2
Birknera pirts, leelajä Aleksander eelä, tils nahloschä neddelä treschdeenä un zettortdeenä lurrinata.

Kreeli jaunelli no semmehm, kas dischlera ammatu gridd eemahzites, lai peeteizabs Moslawas Ahr-Rihgä, Ritter-eelä № 36.

No 23. April 1871 teek ta

peena-mohdereschana

isrenteta Sallaspils-muischä, 1½ werstes no Stohpin-muischas dhesu-zella stationa.

2
Wallas kreise, Seltina draudse, Adam-muischä Bullu mahja, 28 dahderus leela, teek no Surgeem 1871. gadda us renti isdohta, — tadeht, ka tas dimitgruntneeks nomiris. Kas to mahju gribb us renti nemt, warr meldeees pree kohmannia Neuland lunga Gaujenä. Vahjas inventars, ka siigt un leellohi, ka arri zittas lee-tas teek pahrdohdas.

Beenijameem pirjeem peerahdam favu pilnigu krahjumu daschadu wihnu, la: Spaneschu bischofa, 3 puddeles par 1 rubl. Punshu, wiffadas sortes, 50, 65 un 100 sap. par puddeli. Medols un Franzwihi 35 sap. par puddeli. Portwihi, Schere, Muslatu un Malaga par 40 sap. par puddeli, la arri wiffas sortes ruma, konjaka no labbalahs sortes un par lehtalo tirgu

Diewel un beedris,
Sinder-eelä № 1.

Weens mass billard-galds teek lehti pahrdohdas Pehterb. Ahr-Rihgä, Kalku-eelä № 23.

Riftigi missina besmeri

ar augusta krohna un Rihgas rahtes drohshibas ihmi apstemeyleti, eelsch weerendelehm, pufsmabrizinabm un mahrzinabm edalliti, no daschadabin sortehm un arri tahdi libds 6 pohdeem un wairal fverrami, teek par taifau molstu bes dingeschans pahrdohdas, ta pirjea mahrs ikvenam besmeram par welti wissu ussisla un illatram besmeram weena pree C. Plate's l. drillata Widsemmes laisa-grahmata us 1871. gaddu par welti dahuinata tai

J. Redlich

gruntiga

Englischu magasihne, Rihgä.

La 15. Dezember f. g. wallara ay pulsten 8 irr tam Strikwer-muischas Puntuch mahjas fainneelam R. Freimann weens labs firms firgs, 8 gaddus wezs, ar eejuhgu, la: aplitas lamanaas, ahdas-flehabm un fallahm un brangu lohku, lahdas 90 rubl. fudr. wehetibä, la arri tam Winkelmaaneeschu pagasta wezzalam J. Behring weens behrs widdus firgs, 15 gaddus wezs, ar raggamahm un eejuhgu-leetahm tai pachä wallara Jaun-Selgawa pree Beltawas krohga nosagti. Kas par scheem firgeem lahdas staidras sinnas warf doht, tur winni taggad atrohdahs, tas dabbuh pree virmu 20 rubl., par ohru 10 rubl. fudr. pateizibas mafsu no teem, sam schee sigrig peederr.

Behsu kreise, pree Jaun-Peebalgas peedrigam fainneelam Jakob Putnin tai nakti no 5. us 6. Dezember no stalla issgats weens melns firgs, 7 gaddus wezs, laulu peeri, hatalbm pakkatas fahjahm, krepes us kreiso pufsi, 120 rubl. f. wehetibä. Goedigs atradejus teek lubgts prett 15 rubl. atraddibas algu sché Jaun-Peebalga atstellit, jeb sinnamu darriht, tur winni atrohdahs.

Plates, Rihgä, pree Pehter - basnizas № 1.

(Mahjas weesam peelikkums pee № 51, 21. Dezember 1870.)

S i n n a

no

J.

Redlich

gruntigas

Englischu Magazines. Rīhgā.

Neween Wahjsemme, bet arri paſchā Englandē atrohdahs tahdi blehſchi, kas us ſawu fliftu prezzi wirſū fitt to ſtemperi, kahda irr teem fenn iſflaweteem un paſhystameem fabrikanteem, zaur ko tad daschs zil-wels arri muhſu ſemmes gabbala teek apmahnehts. Lai nu tahdas blehnas wairs newarretu iſdarriht, eſmu es ar weenu no teem wezzakeem un wiſſu-wairak iſflaweteem Englandes fabrikanteem Scheffield pilſchtā no-taifjis tahdu kontrakti, ka wiinaam buhs us wiſſahm preefch mannas gruntigas Englischu magazines apſtelle-tahm leetahm mannu, zaur kontrakti weenigi man peederciga ſihmi jeb ſtemperi wirſū fitt. Schi ſihme tā iſflattahs:

Par wiſſu to prezzi, us kureu ſchahda ſihme atrohdama, warru apgalwoht, ka ta ihſteni labba un teizama; pirzeji latrā jaunā prezzes palkā atraddihs ſcho ſinu ar mannas rohkas appalſchrakſtu.

*J. Redlich,
Rīga. & Sheffield*

To ſcheit laffamu ſinu iſlaibams luhsu wehl wehrā liſt, ka manna gruntigā Englischu magaſiñē neween tee ſlawetee Englandes ammata-rihki, bet arri wiſſadas zittas prezzes, preefch muſchu-, mahju-, fehtas-, falpu- un puſchu-waijadsibahm dabohnamas; tāpat arri wehl tāhs jaunā mohdes Sweedru ſemmes naglas no iſweena garruma, Belgijas maſchinu naglas, ſirgu-, gohwju-, ſtrengu- un akfaſ-kehdes, linnu-maſchinu un ſpiſchku ehweles ſohbi, rattinu dſelſes preefch dreimaneem, puzznaſchu gallodas un tezzeles no ſkuſtiga zementes akmina preefch zirru un ammata-rihku uſtrihſchanas, ſeena un labbibas iſkaptes, kappara, miſſina un dſelu drahtes no wiſſada reſnuma, miſſina, riktigi ar frohna un rahtes ſihmi apſtempeleti besmeri, Englandes iſalwoti un ar ſkuſtigu akminu iſbaltoti ehdeenu wahramee traufi, un arri tee futtaſ- jeb uggunſ-pohdi, eelfch kurreem wiſſada barriba ihsakā laikā garſchaki iſwahrama un zaur ko malka teek taupita; miſſina un dſela pleſtiſeri, kappejas dſirnawas un brenneri, galda-naschi un karrotes, ſewiſchku un ſkrohdera ſchlehrer un preſſiſeri, diſchlera lihme un lihmes pohdini no dſelſes un kappara un wehl daudſ ſimtkahrtigas prezzes, kuras ar wahrdeem nepeeminnamas, paſrdohdu par taifnu mafu bes dingefbanas; andelmanni un frohdſe-neeki, kas mannu prezzi preefch paſrdohſchanas cepehrk, buhs arri ar mannas gruntigas Englischu magaſines eerikteſhanu pilnā meerā.

Wezs atkal janus.

(Stat. № 50.)

„Bihrens ar sawu seewu nospert!“ tà jaunellis eebrehzabs — „un jau paglabbati? Tu jau ahrprahrigs effi, Rahkar!“

„Wai tu dohma? tahds seffis un pafauls staigulis cedrihsstabs muischais-taudis aistift, pagaid, es Tew mahjishu; probjam us muischu un tuftuhse!“

„Kad Tu manni aiskarsfi, tad melle maifu preefsch fauleem,“ jauneklis drebbedams winnam usfauza — „eita mahjäss. Nenemmeet par taunn — brohkastë warr buht kahdu glahsi allus pahr mehru baudijs, — sché dahlders, gan mehs eepasibfimees — Juhsu slabde nebuhs!“

Rahkars nehma dahlperi un faldenskahbi pasmee-damees fazzija: „Newaijaga tik agri reibstamus dsehreenus baudiht, jaunibas gaddos, fa Juhs, fungs, pawiffam ne; Jums warreja drihs flikti flaktees, bet schoreis lai paleek. Ar labbu rihtu!“

Waggars aissgahja un jauneklis palifka zekmallâ fehdoht un brihnotees.

„Wai nebuhs pa teefi sapnis?“ tà pee sevis nurdeja. „Wakkars bij ruddens, schodeen pawaffara. Tobrihd bij wakkars, nu irr rihts! Schee lohzekti nav manni — effu pawiffam zittads, kahds biju! Kaut sinnatu, là mans seijs issflattahs — wai patteefi effu jauns? Brihnumbs! — brangi buhtu gan! Keschâ nauda diwidesmit peezi dahlperi ar to isdohto, glujschi tik pat dauds,zik no tehwa mantoju. Speegels rahdihs, wai buhschu jauns.“

Zehlabz ahtri kabjäss un probjam us tuvako frohgu.

„Dohveet labbu brohkasti, frohga-maht, tur ahrâ us ta galda sem leelahs leepas.“

Nu winsch ahtri eelehza istabâ, flattijahs kahdâ masâ speegeli un eeraudsija tur jaunu farkanu waigu ar dselceneem sprohgaineem matteem.

„Nu redsu pateefi, fa jauns esmu, eisa! Là es nu issflatohs! Sapnis tas naw, jo es jau taggad nesapnoju, effu nomohdâ.“

Jauneklis nosehdahs sem leepas un frohdseneeze atneffa brohkasti. È sehedams fahka atkal ar sevi runnaht.

„Newarru nemas saprast, fa tas notizzis, fa mannai Anninai arri bijis jamirst. — Mehs tik ilgi saderrigi dsibwojahm un taggad winna jau preefsch puhs obtra gadda nomirru!“ Là runnabams winsch fahka raudaht, nespehdams affaras aisturreht. „Un manni behrni un behrnu behrni mannis wairs nepasihst! Es tak us reises newarru buht tehws, tehwa-tehws un jauneklis no 20 gadbeem, tas newarr buht! Wai Anna arri jauna paflusfi? Pehrkons to apfohlija gan. Warrbuht winna wehl fur trahpischi un tad — tad — bet winna mannis wairs nepasihhs.“

„Bet kapehz tad rikti puhsobtra gabba pagahjuschi, samehr es nomirris? Nu, tai teetai tak us kaut kahdu wihsj waijadseja sahktees un papreefchhu man wezzam bij jamirst, tur newarr neko pretti runnaht, jo diwejadi tak newarreju wirs semmes staigaht, par wezzu un par jaunu. Bet kam nu sawu gudribu litschu par labbu nahst? Wissu papreefchhu man palihga waijaga — naudas palihga waijaga, bes tam wissa gudriba neko negeld. Getu pee saweem behrneem — wian i jau mannis nepasihst. Bet ne, tad leela pelaa buhtu jadalla, jo zittad pret behrneem newarretu isturtees, to negribbu! Par swescheem man naw fo behdaht. Eeschu pee Malmanna, tas irr gohda wihrs, lai winsch eesahkumâ no mannis fo pelna.“

„Pehz schahda spreedula winsch dewahs us Rihgu. Bet là winsch strahdneeka drehbes warr par jaunu mahzitu kohpmanni teiftees? Bes ap-dohma winsch it neko nedarrija, tapehz arri scho-reis winnam prahktâ nahza, fa waijagoht jaunas drehbe pirklt.

„Laudis fwerr wihru pehz zeppures un Malmanns man tahdam pluffatam sawâ kantori weetu nedohs.

Pehz neddelas laika jauneklis dabbuja sawas pastelletas drehbes. Nu winnam bij zits wahrdos ja-peenemm. Winsch fauzahs taggad par Birzeni tapehz, fa tas gandrihs tåpat skann, fa Bihrens. Gegehrbees nu gahja us Malmanna kantori.

„Kahda Jums waijadsiba?“ Malmanns prassija, „man naw wakkas —“

„Malmanna fungs,“ Birzens wassodu usnem-dams fazzija, „nahku pee Jums, kahdas weetas lubgtohs, fur, kad manni pahrlaufisees, warreschu Jums dauds leeti derreht.“

Kohpmans dohma, fa jauneklis wianu gribb peekrabt, jo là tik jauns zilwels warr dauds leeti derreht. „Us kahdu wihsj Juhs man warretu dauds leeti derreht,“ kohpmans tà là issmeedams prassija; „wai prohteet rakstiht?“

„Rakstiht? nemenschu par launu, fa manni par tik multki usfakteet; bet weena alga, gribbu Juhs kantori deeneht. Es effu wissos kohpmanna darbos smalsti mahzichts un linnu-audelli andeli prohtu ittin gruntigi; warru Jums fazzija, us kurreen audelli jasulta, lai warreit trihs reis tik dauds pelniht, fa libds schim. Par to wairak nepagehru là pufi no tam, kas skaidri wairak winnehts. Tas irr padohms, fur pelau nefahdâ wihsj nesaudefeet un pee kani arri zittu isdohschani nefahdu naw.“

Kohpmans lohti brihnedamees klausijabs, un nesapratta, fo no wissa ta dohmaht. Swesj, tikko no sehna gaddeem ahrâ tizzis jauneklis teizabs, fa jau effoht pilnigs kohpmans un runnaja no tahdam weetahm, fur warr pulka pelniht, it là wissa tas buhtu no peedurknehm iskrattams. Kohpmans fahsa

dohmaht, ka jaunellis eshoft prahktä fajuzzis, un tadeht ween wehl kahdus wahrdus gribbeja saudeht.

"Gribbeet leelu labbumu man darriht," kohpmans fazzija, "kä tad Juhs fauz?"

"Edwart Birzens man wahrdä."

"No kurreenes tad effet?"

"No Behmeechku semmes."

"Pee kahdeem kohpmanneem andeli mahzijatees?"

"Man labbak patikka, paſcham no fewis mahzitees, esmu pats reiſoſis un ar fawahm azzim redſejis."

"Tä, tä, — pats no fewis mahzijees, pats ar fawahm azzim redſejis — tas retti dſirdehts. Bet — wehl klahakas ſianas man dohſeet, jo paſchi noprattifeet, ka us teem fchä un tä ismesteem wahrdeem newarru palaiſtees."

"To gluschi labbi prohtu, kungs," tä jaunais Birzens jau drohſchak atbildeja, "nu tad klausatees. Turku ſemme un zittas Afijas walſtis, kas ar Turkeem andelejahs, pagehr taggad linnu audeflus. Teem audefleem newaijaga buht beeſeem, bet ſchidreem, ka tas tannis filtä ſemmës derrigs. Us tam warr ſtipri palaiſtees, ka ſchi andele pahri gaddos augſti zelſees un wiſſi fabrikanti mellehs tur ko pelniht. Taggad irr labbi, kad pirmais us teem tirgeem eet un pulka tahdas prezzeſ turp fuhta, jo petna taggad leela, bet paſlikka maſa, kad daudſ fahks ar tahdu prezzi andeletees."

Kohpmans neſinna, ko eefahkt un ko no ta jaunekta dohmaht. "Kahdu padohmu Juhs tad man dohdeet? —" kohpmans praffija.

Mans padohms irr, tahdu ſchidru linnu audeflu uſpirk, fur tik ween warr dabbuht un to prezzi pa daffai us Wenedigu pee Belzuri kohpmanna un pa daffai us Amburgu pee Behmer kohpmanna fuhtib, lai ſchee tad atkal us Juhsu rehkinuma tahlač us Konstantinopeli un Smirnas pilſehtu fuhta. Kad weenam kohpmannam par daudſ fuhtifim, tad wiſch dohmahs, ka Turkeem daudſ waijaga un mehs daudſ pelnam; wiſch tad pats fahks ar to prezzi andeletees."

Schi ſinna pawiffam Malmanna gihmi paſhrohſija; brihneſchanahs ſudda, waigs tam paſlikka duſmigs un azzis tam ſuhreja ka luſcham.

"Wai tohs diwus kohpmannus arri paſihſteet?" — kohpmans praffija.

"Belzani un beedris irr wiſſu ustizzigafee kohpmanni Wenedigas pilſehtä, Juhs jau warr buht paſchi arri ar wiau andelejetees; tapat Behmers Amburgä gohda wihrs, ko es pats paſihſtu, jo preeſch kahdeem trim mehneſcheem tur biju un par to andeli iſrunnajohs. Ja waijadſigs, es pats to prezzi us Amburgu aifweſtu."

"Sakkat? — Tä? Juhsu padohms leekahs man ſwarriga leeta, tapehz to gruntigi apdohmaschu. — Neñemmeet par launu, buhſchu pebz kahda azzumirkla atpakkat." Ar ſcheem wahrdeem kohpmans

isgahja, Birzeni kantori, fur fullainis strahdaja, weenu paſchu atſtahdams. Birzens nu kohti preezaſahs, ka tam labbi isdeweess. Bet pagahja labs laiks, lamehr kohpmans ar teefas fullaini atnahza.

Nu es Juhs atbildechu us tam, ko par to andeli man ſtahſtijaht. Uſklaufatees labbi," kohpmans jaunelli iſfmeedams fazzija. "Es Belzoni kohpmanni libds ſchim brihſcham turreju par gohda-wihru, kas tik zaur tam ween bankrottē krittis, ka kahdās pahri andeles naw labbi apdohmajis, ko darra. Bet kad wiſch dohma, ka mehs par winna bankrottē neſinna, tad wiſch muhs nepaſihſt; un kad nu heidſoht tahdu jaunu muſki pee mums fuhtijis, muhs peelrahpt, tad tas parahda, ka Belzoni irr leels wiltneeks, bet gauscham dumjis wiltneeks. Wai ta prezze, ko us Amburgu gribbejaht west, us Belzoni jeb Juhsu rehkinuma buhtu gahjuſi, to teesa ismeklehs; ismeklehs arri, kas tas par Birzeni, kas tä ahrigi pelnos lezz, mums fazidams, ka ar Behmer fungu preeſch trim mehneſcheem runnajis, kad ſchis kungs preeſch gadda laika jau nomirris. Juhs effet jauns zilweks un warreet us tahdeem zetteem tahlu tift! Bet pa preeſchku liſsim tahdu putnau aif dſels trellineem! — Neñemmeet to fungu zeet!"

"Malmanna kungs!" Birzens eekleedsahs, "Juhs tak nedohmaſeet — es warru ſwehreht —"

"Marsch prohjam!" teefas fullainis fazzija, pehzak warreet ſwehreht, zif gribbeet!" —

Jaunellis nu arri wairs neturrejahs pretti un tiſka maſa ſlapjä zeetumā eebahſts, fur laika deesgan bij, par ſawu liſteri paſhdohmaht.

Dohmas bij zeetumneekam gauschi behdigas; wiſch wairak winnam ſrds par to ſahpeja, ka wiſch naw deesgan gudri darrijs. "Ko paſlibds wiſſa gudriba," tä wiſch gaudaja, "kad aifmirſtu, ka esmu jau fenn mirris, un ka zitti arri tai laika paglabbat? Ko geld ſapraſchana, kad ne-apdohmaju, ka jaunam zilwekam neweens tik ſehdeet?" —

Bet Birzena liſtens ahtral us labbu greeſahs, ne ka wiſch pats buhtu dohmajis. Belzonis nebij wiſch bankrottē krittis, bet laudis to tik bij iſdaudſinajuſchi; tapehz Birzena newarreja par wiltnelu turreht un winna liſt zeetumā ſehdeht. Winnam waijadeſea Nihgas atſtaht un zittur eet.

Malmans Birzena padohmu kluffu iſdarridams jau us tahs andeles it labbi bij pelnijis, tapehz wiſch jutta, ka zeetumneekam par to kahds labbums eshoft jadarra. Dowa Birzenam 5 dahlberi zetta-naudas un grahmatu libds, fur to par gohdiſu zilweku uſteiza.

Us tahdu wiſſi jaunellis kahdas 10 juhdeſes gahjis, tikka kahda maſa pilſehtinā pee Altuhſen lunga, lam ta grahmatu ralſita, par bohdesſelli. Altuhſens winna paſhklauſija, bet Birzens pa leela-lai daffai nemaf nelikahs daudſ finnoht. Birzens

nu jau kahdu gaddu schat weetā sadfishwoja un fawam mäises tehwam labbi patikla, un schis, redse-dams, ka sellis wissu labbi proht, usdewa tam leelakus darbus. Birzena darba-beedri winna ar-ween nerroja, tapebz ka tas arween gudri runnaja, negahja lihdsi dsert un zittus tahdus nedarbus strahdaht. Bohdes setti winna zittad nesauza ta par "Birzen pappu."

Wirsch to lehnprägti paneffa un apmekleja lab-bak peedfishwojuschus prägtigus wihrus.

Bet ar teem arri negahja labbi. Gesahkumä winna gan mihligi usnehma un usflaweja, ka effoht uszihigs un fahrigs, ko mahzitees. Pehz-gallä scheem wiireem arri Birzens apnikka; winni teiga, ka ne-effoht pareisi, ka tahds jauns sehns wezzu wihrus starpa sehdoht, nollaufotees, ko winni runnajoht un warbuht ziteem wehl pastahstoht; eedrohschinajotees arri dauds reis sawu gudribu preef-schä zelt u. t. pr.

Birzens to mannia un atstahja arri tohs wez-zohs. Lahda wihsé palikla weens pats; jaunekti negribbeja tadeht ar winna fatiktees, ka winsch teem bij par wezzu, wezzee atkal tapebz no Birzena at-rähwahs, ka effoht preefsch wiineem par jaunu. Muhsu Birzens sahka behdatees un negribbeja ne arweenu zilweku fatiktees. Wirsch dohmaja, ka waijagoht baggatas seewas prezzeht, tad lai zitti palekoht fur gribboht.

"Us tahdu wihs buhschu pats fungs, buhs man-tas un nedrihlehs neweens mannis pulgoht. Bet kahdu prezzeht? jaunu? Ak tahs jaunas no dsib-wes nela neproht; wezzu? tahm atkal sawi ne-pahrgröhsami eeraddumi, winnas patgalwigas. Lad gan buhs pee jaunas japaleek, ko warr wehl pehz fawa prähta lohziht."

Birzena mäises-tehwam Altuhsemam bij weena weeniga meita, Rosalia wahrdä un 17 gaddu wezza; winsch nospreeda, Rosalias 18. dsimfchanas deenä tai laimi wehleht un sawu nodohma isteikt. Winna jau daschadas laimas wehleschanas fanehmuß, sehe-deja dahrä kahda beesä lappone rohkas darbu strah-dadama.

Ar smukku puščku rohla Birzens gahja dahrä jaufus wahrdus isdohmadams, ar ko mihtako ap-fweizinaht, bet schi pirma winna usrunnaja.

"Ak mihtais Birzen fungs," ta gahrdi smeedamees winna wallodu usnehma, "Juhs gan nah-zeet, gribbedami laimas wehleht, skahde, ka par wehlu, neteek nelas wairs pretti nemts."

"Dabrgaka mamselliht," Birzens swarrigi atbil-deja, "mannu wehleschanu tak peenemfeet; nebiju aismirfis, ne arri slinks; ka til wehlu nahku, tas labbi pahrdohmahts, tapebz, ka man Jums leelas leetas jaſafka."

"Ak ta sweschi wirsch runna! — Nu tad scho-reis apschehloschohs — sahzeet art tublin to laimas wellfchanu, ak ne, wehleschanu!"

"Peenemmeet, mamselliht, schahs pulkes, lai gan weena no tahm til skaista naw, ka Juhs."

"Baldees, Birzen fungs!"

"Schodeen, mamselliht, effeet jau 18 gaddus!"

"Ja, Deewam schehl, jau efmu til wezza!"

"Til wezza? dohmaja, tas labbalais wezzums jaunai meitai, winna sah just, ka ne-effoht wairs behrns, effoht pee-augusi; schinni wezzumä winna sah pebz laut ka ilgotees, winna mauna, ka tai tas truhft, bet patte nesin —"

"Ha, ha, ha," Rosalia skatti smeedama Birzenam runnu famaisija, "kad Juhs wallodu noklaufahs, tad jadohma, ka mahzitais behrus us eswehtischau fataifa; kad newarretu Juhs gihma redseht, buhtu jaswehr, ka wezs wihrs runna! Tas par dauds ehrmigi!"

"Tä?" Birzens ta ka druzzin satruhzees atbildeja; nesinu, us kahdu wihsi schahs sawus wahrdus war-reet par patefigeem peerahdiht."

"Kas man ar peerahdichanu par dalku, bet Juhs ittin smukkas pulkes dahwinajuschi; pateizohs wehl, Birzen fungs!"

"Schihs pulkes lai Jums mannas firds juscha-nas isteiz."

"Es Juhs nesaprohtu."

"Wai no pulku-wallodas neko ne-effeet dsir-dejuschi?"

"Ne-effu wis; wai tad pulkes arri runna?"

"Tas leela skahde. Bet pirmos wahrdus usnem-moht man Jums jaſafka, ka pee meitahm schinni wezzumä pawiffam sawadas leetas gaddahs."

"Sawadas leetas? Ko Juhs manni baidejeet, Birzen fungs."

"Effeet tak dsirdejuschi, ka dauds meitas schinni wezzumä apprezzejahs?"

"Tä gan irr, pulka apprezzejahs."

"Wai Juhs arri sinneet, us kam lauliba grun-tejahs?"

"Kad Juhs wilks apehstu ar wissu sawu grun-techana! Ta warru finnaht, tapebz laudis apprezzejahs?"

"Tapebz, ka weens ohtru mihejahs!"

"Tä? ka mihejahs?"

"Wai sinneet, kas tas irr, mihletees?"

"Sinnu gan, bet ta Juhs ehrmigi präfeet, winni tapebz mihejahs, ka weens ohram no firds wissu labbu wehl, ta ta es, par prohwi, saweem wezza-leem wissu labbu wehlu."

"Wai Juhs tehvu prezzeztu?"

"Gandrihs jadohma, ka ne-effeet pee pilna prähta. Kur to jau dsirdejuschi, ka meita sawu tehvu apprezz?"

"Bet Juhs dabbatu finnaht, ka kahds jauns jilwels, kas labbi issflattahs, Juhs mihletu, — wai Juhs to prezzeztu?"

"Tublin to newarru finnaht, waijadsetu winna

redseht, ar to runnaht un par wiffahm leetahm winna pasht."

"Kad tas jauns zilwels buhtu tahds ta es?"

"Tahds ta Juhs?" wiana gauschi fmeedama ee-sauzahs, "tas buhtu dilti ehrmigi!"

"Kapebz kad ehrmigi, mihtais behrns, kad ta dribsstu jautaht?"

"Behrns?"

"Nu Juhs wehl wairak ne-efftet, fa puss behrna, kas nesinn ta juht un dohma. Wehl mannu jau-taschanu ne-efftet atbildejuschi. Kad es Jums prez-zibas leetás ko fazzitu, ko man atbildetu?"

"Prezzibas leetás ko fazzicht? Ko tad man teiktu? es dilti kahroju, to dñrdeht!"

"Kad Jums präffitu, wai Juhs tahdu wihaman lihdsinajahs, negribbetu prezzeht? Juhs gan wehl nesinnet, kas tas irr prezzeetes, bet atbildeet ta, ta prohteet."

"Laiheet nu manni meerā, Birzen kungs," ta meita ar sarnhguschi gibmi fazzija. "Eita probjam, man patibz weenai paschai pa dahrju staigaht."

"Wai naw teesa, mans behrns, Juhs ne ja, ne ne neteiku, bet papreefeschu pahrdohmatu."

"Ta irr, ta irr!" wiana stuhrgalwigi fmeedama fazzija. "Juhs jau effet gudriba patte un kas Juhsu wahrdus kluafjees, tad dabbu arri kahdu graudinu no tahs gudribas — bet nu eita luhsami, eita, es to wehlohs, es gribbu to!"

"Preezajohs, fa ar manneem wahrdeem, kas gan sawadi skann, ta zitteem jaunelkeem, effet meerā — bet pahrleezet scho leetu, engelih, un rihtā, ja rihtā nefftet atbildu."

Ta runnadams Birzens aissgabja, dohmadams, fa tam isdeweess, kahdu fohli meitschai tuvak tift.

(Us preefeschu beigums.)

Amerikaneeschi Dñhwē.

(Statt. Nr. 49. Beigums.)

Winni reis par to wairak runnajahm, zif Amerikaneeschi skifti, schodeen teifsim no winneem arri to labbu.

Dñhwē masas pilsehtas un us semmehm effoht tihra un gohdiga, semmes laudis labbi mahziti, laipnigi un launigi. Amerikaneescheem us semmehm effoht tas flamejams tifflums, fmeschineeku labprahit usnemt un veemahjoh. Pat pilsehtas tas jau wezs eeraddums, fa ihpaschás deenás p. pr. jauna gadda deená irr brihw katra mahjā jeb nammā eet, pee galda sebstees un ehst. Ihsts Amerikaneets to turra par leelu gohdu, fa tahdas deenás pulka neluhgtu weesu naht.

Kad reisojoht naudas peetruehfstoht, tad katra mahjā us semmehm warroht dabbuht nahts-mahju, ehst un dñert par welti. Winni naudas gan nedohd, bet wissu, kas pee pahrtiklas waijaga, arri

Drittehts un dabbujams pee bilschu un grahmatu-driktetaja Ernst Plates, Nihga, pee Pehtera-basnizas.

drehbes. Kad dabbu sinnah, fa reisneeks eet tik nabbagodams, tad nedabbu nesa, kad arri turpat pee kahjahm isssteepohs. Ta labbala leeziba Amerikai no tam zellahs, fa tur ubbagu nebuht nar, jeb retti, retti kahds atrohdahs, kas tad nar wis Amerikanects, bet eenahzeis. To, ko tee reisneeks pasneeds, ne-uskatta wis par nabbagu dahwann, bet winni falka: tas tahdam, lam zella-naudas peetruehfst, peenahkahs no mums dabbuht. — Lai reisneeks ehd un dserr ko Deewa devis, Amerikaneets par to ne „paldees“ nepagehr; kad zellineeks peekussis un bes spehka, tad kahdas deenas tam lauj atpuhstees, sinnams, tik tad, kad reds, fa tas waijadfigs. Ja zella-wihrs fauna neprastu un paliku par dauds ilgi, tad to gohdigi pee darba us-aizina, un tad par kohrteli un ehdeenu warr palist zif ilgi gribb. Slinkumu Amerikaneets turra par leelako eenaidneeku. Tee, kas newarr strahdaht, teek ihpaschós nammós apkohpti.

Smeeklu stahstini.

Dashu reis falka: "Ehdeet, mihti draugi, naw preefesch ehshchanahs, bet preefesch uskattischanas." Pee mums to falka par johku, tur pretti Vahjé tas pateežiba. Tur dabbu iherht preefesch ballehm dahrgus akmeaus, gredsenus, drehbes; preefesch flat-tischanas smalkus pihragus un ehdeenns. Dahrs-neeki isihre bumbeerus, ahbolus, aprikoses, apfelzines u. t. pr. us fudraba schlikhweem — preefesch skattischanas, ne preefesch ehshchanas. Kad basle pagallam, ness dahrneekam schlikhwi ar augleem at-pakkat. Ja kahds drohsh weesis no teem labbumem tomehr ko bauda, tad, sinnams, fainneeks dahrneekam to ihpaschi aismalja.

Swehts zilwels. Kahdam bij masa bohde, fur jauneklis par pahrdeweju stahweja. Weenu walkar bohdneeks ar jaunelli ta isrunnajahs: "Jahn, wai brandwihnam uhdeni peelehji?" "Ja, kungs!" "Wai smalku frihtu sagruhstam zulkuram peebehri?" "Ja, kungs!" "Wai almentinus rosinehm peclifki?" "Ja, kungs!" "Wai tabaku ar uhdeni apflazziji?" "Ja, kungs!" "Nu tad wiss labbi, turresim walkara pahtarus."

Ishlubbina schana.

Politisti wijsbuki, ar kureem dillas galwas krohneht, ta fa arri skruhwes ar labbahm gengehm lihds ar preefesch wetu padohmu, fa wianas bruhkejamas, allasch gattawi dabbujami, ja tik griwnis fullé, pee rihmjukalleja

Ehd fahli lajnā,
pee buslenu fluhschahm, tur wehrseens dsirdina
un Rautschu-fils eefahkahs.

Atbildedams redaktehrs A. Leitan.

No Zensures atvēblehts. Nihga, 18. Dezember 1870.